

حکمت

خطبه ۱۹۲ نهج البلاغه
امام علی (ع)

ای مردم، در راه هدایت از کمی اهل آن وحشت نکنید که مردم بر سر سفره‌ای گرد آمده‌اند که زمان سیری آن اندک، و مدت گرسنگی آن طولانی است. ای مردم، جز این نیست که خشنودی و خشم است که مردم را بر محوری جمع می‌کند. غیر این نبود که ناکه نمود را یک نفر پی کرد، اما عذاب خداوند همه را گرفت چون همگان به آن برنامه رضایت دادند.

باراه افتادن نسبی آموزش حضوری، با دانش آموزان مان چطور رفتار کنیم؟

ادامه یک مسیر درست

تقریباً مساله‌ای در دنیا نیست که به واسطه شیوع ویروس کرونا، دستخوش تغییر نشده باشد. حالا در این میان، بدون شک، یکی از مهم‌ترین آنها، موضوع آموزش است. آموزشی که در کشور ما، به ناگهان از حالت حضوری، به مجازی تبدیل شد؛ نوعی از آموزش که شاید برخلاف بسیاری از کشورها، پیش زمینه‌ای از آن نداشتیم اما با وجود این، دانش آموزان در همه مقاطع، روزهای زیادی از دوره تحصیلی‌شان را با آموزش مجازی سرکردند و حالا دوباره در آستانه شروعی دیگر قرار گرفته‌اند؛ شروع آموزش حضوری. دغدغه تازه این روزهای خانواده‌ها این است که با در نظر گرفتن پیامدهای آموزش غیرحضوری، لازم است دوره جدی و سختگیرانه‌تری از تحصیل برای دانش آموز شروع شود؟ موضوعی که کارشناسان آموزشی با آن مخالف هستند و معتقدند آموزش همان آموزش است و چیزی تغییر نکرده است.

نرگس خانعلی‌زاده

خبرنگار

معلم خصوصی؛ آری یا نه؟

چنین تصمیمی کاملاً شخصی است و به نیاز دانش آموز و تشخیص والدین او برمی‌گردد. این طور که دکتر رحیمی می‌گوید، حضوری شدن آموزش دلیلی برای نیاز به معلم خصوصی نیست؛ «طبیعتاً در هر زمان و موقعیتی که خانواده‌ای احساس نیاز به آموزش بیشتر داشته باشد، می‌تواند از معلم خصوصی استفاده کند؛ اما این تفکر که حالا با حضوری شدن مدارس لازم است بچه‌ها آموزش بیشتری ببینند و آماده‌تر باشند کاملاً غلط است؛ اصلاً مگر مسابقه است؟» او بسیار تأکید دارد خط مرزی مشخصی بین آموزش حضوری و مجازی قائل نشویم.

درس خواندن یک نفره

بسیاری از کارشناسان معتقدند دخالت بیش از حد والدین در امور درسی، دانش آموزان را به راه اجبار و تحمیل می‌کشاند. یعنی چه؟ یعنی تنها برای رهایی از توصیه‌های پدر و مادر درس می‌خوانند. در چنین مواقعی چه باید کرد؟ تعادل را در پیش گرفت. بهتر است تنها زمانی به امور درسی دانش آموز وارد شویم که خودش یا معلمش، از ما کمک بخواهند؛ «یعنی به این صورت که درس خواندن دانش آموز نباید وابسته به ما باشد و اگر پدر یا مادر، هرکدام حضور نداشته باشند، دانش آموز نتواند امور را به تنهایی پیش ببرد.» بدیهی است برخی توصیه‌ها لازم و ضروری است که از طرف پدر و مادر به دانش آموز گفته شود ولی از جایی به بعد این تنها خودش است که باید به درس خواندن علاقه و شوق نشان بدهد. در ضمن اگر خیالش راحت باشد که در مواقع نیاز، پدر و مادرش هستند که به او کمک کنند، با اطمینان خاطر درس را ادامه می‌دهد. پس این اطمینان خاطر را به او بدهید اما اجازه وابستگی را خیر.

کتاب کمک درسی؛ مساله این است

در درجه اول مهم این است که بدانیم تعریف مان از کتاب‌های کمک درسی چه است؟ برخی کتاب‌ها، مسائل درسی را در قالب‌هایی متنوع و متفاوت به دانش آموز ارائه می‌دهد که او تمایل هرچه بیشتری به کنجکاوی درباره آن موضوع پیدا می‌کند. اما اگر قرار است کتاب‌های کمک درسی، دانش آموز را به این فکر بیندازد که تازه بعد از تمام شدن تمارین کتاب اصلی، وقت کتاب‌های کمک درسی است، نتیجه‌ای جز فشار و استرس برای او نخواهد کرد؛ «در واقع برای قدم برداشتن در هر مسیری، بهتر است به نتیجه‌اش فکر کنیم و ببینیم آیا این کار، شوق دانش آموز را به درس خواندن بیشتری می‌کند یا برعکس؟ آن وقت تصمیم بگیریم.» موضوعی که راجع به معلم خصوصی هم صدق می‌کند؛ چنان‌که گاهی معلم خصوصی می‌تواند به دانش آموز آرامش خیال بدهد موضوع درسی را یاد گرفته است و گاهی فشاری اضافی بر او تحمیل می‌کند.

سخت‌نگیرید

اما حالا چه اتفاقی افتاده است؟ درس و آموزش مثل همیشه برقرار بوده و فقط قرار است دوباره آموزش حضوری از سر گرفته شود. در واقع اصلاً نباید اینطور فرض شود ما تا به حال هیچ کاری نکرده‌ایم و حالا قرار است همه چیز عوض شود. این کارشناس آموزشی ادامه می‌دهد: «سعی کنید شرایط را برای دانش آموزان عادی جلوه بدهید. در واقع بهتر این است که همه آن نظم و انضباطی که در زمان حضوری شدن مدرسه لازم بود، در زمان آموزش مجازی هم اجرا شود که اگر این اتفاق افتاده است، مشکلی وجود ندارد و اگر غیر از این بوده، بهتر است ناگهان تغییر روش ندهید و شرایط را برای کودک سخت نکنید.» در واقع اجازه بدهید با این تصور آموزش حضوری را شروع کند که قرار نیست منافعش به خطر بیفتد و همچنان مثل سابق باید درس بخواند و تکالیفش را به موقع انجام بدهد؛ فقط همین.

نقصی که باید برطرف شود

نگاه تهاجمی نداشته باشید؛ در واقع قرار است دانش آموز چیزی یاد بگیرد و این اصلاً تفاوتی در آموزش مجازی یا حضوری ندارد؛ «پس اگر فرزندان در درس یا موضوعی مشخص، ضعف دارد، بیشتر روی آن تمرکز کنید یا معلمش را در جریان این موضوع قرار بدهید.» نواقصی که ممکن است در آموزش مجازی کمتر

همه چیز جدی بود

دکتر علیرضا رحیمی، کارشناس آموزشی بر این باور است که این تصور بسیار غلطی است که از حالا به بعد درس و مشق جدی شده است و دیگر باید به طور سختگیرانه‌تری، حواسمان به تحصیل بچه‌ها باشد؛ «واقعیت این است آموزشی که دانش آموزان در این دوره به صورت مجازی گذراندند، شوخی نبوده است که حالا قرار باشد همه چیز جدی شود؛ چه بسا اگر دانش آموز یا والدینی آن را شوخی گرفته بودند، مرتکب اشتباهی بزرگ شده‌اند.» از نظر او، آموزش مجازی در روزگار آینده، تبدیل به یکی از مهم‌ترین شیوه‌ها و ابزارهای آموزشی خواهد شد که ویروس کرونا، به اجبار، این فرصت را در اختیار ما قرار داد که کمی با آن دست و پنجه نرم کنیم و خودمان را برای عرصه‌های بعدی آماده کنیم.

به چشم معلم و همکلاسی‌ها بیاید ولی در آموزش حضوری این اتفاق بیشتر نمایان می‌شود و باید به صورت کاملاً طبیعی رفع شود. فراموش نکنید که فشار آوردن و استرس وارد کردن بر دانش آموزان به هر طریق و روشی غلط است و راه به جایی نمی‌برد. پس سعی کنید با استرس اضافی، دانش آموز را به ترس و تهدید نکشانید که هیچ نتیجه‌ای جز دلزدگی از درس و تحصیل نخواهد داشت.